

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386 • תאריך 136 • מען מברקי: "עודמפרים" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תד" אביב, רח' בן-אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גופות: "צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מח' המודעות: רפי זכרני • העולם הזה בע"מ.

קיא קי

על עיתונאי מפורסם נאמר פעם, שיש דרך פשוטה מאד להתנקם בו. די לאייביו לקבץ את כל מאמריו ולפרסמם בכרך אחד. אז יתברר כי טעה בכל גבואותיו, שגה בכל הערכותיו, ואמר על כל עניין דבר ההיפוכו.

זהו המיבחן האמיתי לעיתונאי ולעיתון העוסקים בפלשנות, בניחוץ ובחיוני הדי מאורעות. יש לבדוק מה אמר לפני שגה, לפני חמש ועשר שנים, כדי לאיזכר לדעת אם צדקו או לא. אם עיתון כותב דברים יפים ומחשימים היום, אך מסתבר כי שגה בכל תחזיותיו לפני שגה — איזה ערך יש למאמריו?

העולם הזה אינו מתבייש במאמריו מלפני 25 שנה. הטיפ, הוא מפרסם אותם

נחשלות ועלובות כמו מצריים, סוריה, עיראק?

הפלת המלך פארוק במצרים היתה, לכל היותר, נושא לרכילות. המלך השמן, שכבר עמד במרכזו שערוריות חברתיות רבות כאשר שלט בקאהיר, הודח. איזשהו קצין נים באו במקומו. עניין פיקאנטי, השווה כמה שררות לגלגניות, אם כיכלל.

העיתון היחידי בישראל שייחס למאורע זה חשיבות היסטורית היתה העולם הזה. ולא במקרה. כי שבועון זה עקב גם אז בדריכות אחרי המתרחש בעולם הערבי, והטיף לדיעה כי על ישראל לקחת חלק פעיל בתהליכים העשירים על הארצות הערביות.

במיוחד עקב העולם הזה אחרי המאורעות במצריים, אולי משום שהעורך עצמו בילה את מלחמת-העצמאות בחזית המצריה, ומשום שראש-המערכת דאז חי ברמשך כמה שנים בנעוריו במצריים — על כל פנים, העולם הזה האמין כי מצריים

המזכר פארוק (בעירייהקייט הצרפתית רובינ) ערב הדחתו נבואה

תקבע את התפתחות העולם הערבי כולו. במרוצת השנים 1950-1952 הקדיש הש"בועון תשומת-לב רבה לארץ הנליוס, לכן, כאשר פרצה המהפכה הגדולה של יולי 1952, היה שבועון זה מוכן לקראתה. הוא הבין מייד את חשיבותה ההיסטורית, והוא הציע ברובמקום את העמדה שעל ישראל לנקוט כלפיה: תמיכה מוחלטת ופעילה.

עמדה זו היתה אז זריגה ויצאת-דופן, ונראתה לרבים מטורפת, כשם שגראית עתה עמדת העולם הזה בזכות דרישה ישראלית-פלסטינית ומאוותן הסיבות. דויד בן-גוריון שלט אז במדינה שילטון

יחיד, כשם ששולט בה מנחם בגין עתה, כמו לבגין, לא היתה לבן-גוריון גישה בלתי-אמצעית כלשהי לעולם הערבי. הוא לא הבין את הלך-הרוחות בקרב עמי ערב, וגם לא התעניין בהם.

אחרי המהפכה המצרית, שמנהיגה הרשימי הראשון היה הגנרל מעשן-המיק' טרת מוחמד נגיב, עשה בן-גוריון מחווה בגינית מובהקת — תחבולה של יחסי ציבור בלי תוכן פוליטי. הוא הציע לנגיב להיפגש עימו, אפילו בקאהיר, אך למן הרגע הראשון פעל בן-גוריון נגד המהפכה המצרית. היו דרושות לו פחות משלוש שנים כדי להפוך את המייסד המהפכני החדש לאוייב בנפש של ישראל.

התהליך הסתיים בליל האחרון בסברואר 1955, כאשר ביצע צה"ל את ההתקפה הגדולה על מחנה הצבא המצרי ליד עזה. בהתקפה זו, שעליה פקד אריק שרון, אירע קטל המוני, ונקבעה הדרך להתפתחות הנמשכת עד היום.

■ ■ ■
"השבועון המסוים" כפי שנתנו הסידי בן-גוריון לקרוא לו, הבין את מניעי המהפכה המצרית: את האכזבה מן הכישלון המצרי בארץ-ישראל ב-1948, את הכמיהה העמוקה של הדור הצעיר לשינוי חוד מצריים מעול זרים, את הדרישה ל"סיווג" (סילוק הבריטים מאדמת מצריים).

העולם הזה הציע או לממשלת ישראל לתמוך במגמות אלה, להציע למצריים עזרה רבה במאמציה לסילוק הבריטים מאיזור הירדן, למצוא בדרך זו מסלול אל ליבו של הנערך המצרי וליצור מציאות פסיכולוגית ופוליטית חדשה במרחב.

בן-גוריון וחסידיו לא היו מסוגלים כלל להבין דרך-מחשבה זו. בעיניהם, היתה חשיבות עליונה רק לקישרי ישראל עם אירופה, ועם בריטניה בפרט. הם תמכו אוטומטית בכיבוש הבריטי במצריים.

כאשר היו הבריטים מוכנים להתפטר מאזנס עם המייסד החדש, עליפי דרישת האמריקאים, כרתו קברניטי ישראל ברית עם החוגים הלאומניים הקיצוניים ביותר בבריטניה ("מורדי סואץ") כדי למנוע פשרה זו. על רקע זה תוכנן ובוצע העסק' בישי המפורסם של קיץ 1954, בוצעה התקפה על עזה בסברואר 1955 האורגנה, בסופו של חבר, ההתקפה הישראלית-צרפתית-בריטית על תעלת-סואץ באוקטובר 1956, הקרויה "מיבצע קדש".

ניצחו על מדיניות זו דויד בן-גוריון המנחה, שר-החוץ הנוכחי משה דיין וראש-האופוזיציה הנוכחי שימרון פרס. ראש-הממשלה הנוכחי מנחם בגין, תמך בה בכל ליבו, וכמהו גם גולדה מאיר. זה קרה לפני 25 שנים. אין חדש תחת השמש.

■ ■ ■
ביקורת העיתונות הישראלית, המופיעה בתוכנית-הטלוויזיה המפלארית של ירון לונדון, עלייכותה, היא תופעה לגיטימית שהעיתונות עצמה חייבת לברך עליה. במידה שאינה מיועדת רק להקניט, היא עשויה לתרום ולו רק ליתר תשומת-לב מצד מנסחי הידיעות והכותרות.

יותר מאשר לעיתונאים, יש לה תועלת לקוראי העיתונים, במיוחד אלה הנחגים לקרוא רק עיתון אחד. היא עשויה לדרבן אותם לקרואה וביקורתית ולהתייחסות מסרי ייגת יותר אל המילה הכתובה. ישכן למי לים אין ערך בפני עצמן. לא במעט נמדד ערך בזכות אלה האומרים או כותריים אותן.

עיתון זה עצמו קיבל ברוח טובה וכי הבנה ביקורת מוצדקת לחלוטין שהושתה כנגדו במדור ביקורת העיתונות של ערי-כותרת. זאת מפני שאנו מאמינים שהי אמינה הנושנה, "טול קורה מבין יעניך" יפה למבקרים מכל הסוגים. גם למבקרים של עלייכותרת.

בשבוע שעבר, בתוכנית ששודרה בימים חמישי, תוך כדי ראיון טלוויזיוני שלא נגע כלל ועיקר להעולם הזה, זרק ירון לונדון כלאחר-יד האשמה שנועדה לפגוע בהעולם הזה.

היה זה בשעה שריאיון את העיתונאי ההוליוודי אביק גלבוט. בהציגו אותו לפני הצופים תתודה לונדון כי בעבר, כשנתקל בשמו של אביק גלבוט, סבר שזוהי דמות

שאינה קיימת, סתם שם שלא מסתתר מאחוריו שום אדם. תוך כדי כך, באותה גשימה, הוסיף לונדון ואמר: "מישהו ב' דומה למירי בן-יקי שהיתה מופיעה ברי שימת חברי המערכת של העולם הזה".

בהערתי-אנב לעגנית זו עשתה ירון לונדון דויד בן-יקי אותה השגיאה שבעשייתה הוא נוהג להאשים את מבקריו במדור ביקורת העיתונות שלו. באוזני יותר ממיליון צופים, שצפו בתוכנית, הוא הטיח האשמה בלתי-בדוקה ובלתי-מבוססת, כשבגימת השמעתה הוא מנסה ליצור את הרושם שמה שאמר הוא מן המפורסמות שאינו טעון הוכחה כלל.

או בבקשה, מר לונדון, הרי העובדות:

השם מירי בן-יקי מעולם לא הופיע ברשימת חברי המערכת של העולם הזה. לא רק זאת, אלא שהשם מירי בן-יקי, עד כמה שארכיונו וזיכרונו מסוגלים להעיד, לא התפרסם מעולם מעל דפי העולם הזה.

היתה אינכם דמות בעלת שם דומה, שבתקופה מסוימת ואזכר שמה מעל דפי עיתון זה. היתה זו מיקי בן-יקי (ולא מירי). מיקי זו לא היתה המצאה ולא שם

מיקי בן-יקי מציאות

כפי שמשום מה טעה ירון לונדון לחשוב, זה היה שמה האמיתי של צעירה טבריינית, בת למישישופה ידועה ומכובדת שאנב, גם הסופרת הדסה מור נמנית עימה.

בתחילת שנות השישים היתה מיקי בן-יקי דמות בולטת בחיי התברחה של חברי-המה התלבונית, לפני שירדה לארצות-הברית. גם עתה, בעיר מגוריה ניו-יורק, דומני שזוהי דמות מכובדת וידועה למדי בקרב מושבת היורדים הישראלים שם. כך שלהציג את מיקי בן-יקי כהמצאה עיתונאית שלא היתה ולא נבראה, עלה להתפרש כפגיעה, לפחות בעיני אהתי-יברת.

אם אני מכוון לדעתו של ירון לונדון, ייתכן שהוא ניסה להזמין באותה הערה בלתי-מדוייקת לכך ששבועון הופיעו ברי שימת חברי המערכת של העולם הזה שמות, שלא היו אלא פסבדונים ושמות-כיסוי לכותבים שונים. כמה משמות אלה, כמו לילי גלילי, או רותי זרד, התפרסמו באותה תקופה בין ציבור הקוראים עד שרבים נטו לייחס להם ישות עצמאית משלהם. "רותי זרד" לא היה אל הפסבדונים של סילבי קשת, ולילי גלילי" היה שם הכיסוי של כותבי מדור הסאטירה של העולם הזה, מאורי סלע ועד שמעון צבר או שמראל שי. בכל אופן, מזה שנים רבות הופסק הנוהג הזה של כתיבה בפסבדונים מעל דפי העולם הזה, למרות שנוהג נוהג לגיטימי ומקובל בעתונים רבים בי עולם.

הערתו הלגלגנית של ירון לונדון לא היתה במקומה. דומני שההגינות מחייבת אותו להתנצל, ולו גם בפני מיקי בן-יקי של-שווא חשד בה כי אינה קיימת.

העולם הזה